

ORĘDOWNIK

URZĘDOWY

Przedpłata
na kwartał 2,69 zł
Zapisywać należy
na pocztę.

powiatu kościańskiego.

Za ogłoszenia
płaci się naprzód i to:
na stronie 4-lin. 10 groszy
od miejsca milimetrowego

Administracja w Kościanie,
ul. Wrocławska 4. Tel. 117.

Kościan, 9 maja 1928.

Za redakcję odpowiada
Starostwo.

Przedmiot:

Skasowanie ścieżki w Zglińcu, pow. kościańsk.

Na zasadzie § 57 ustawy o kompetencji z 1. 8. 1883 r. (zbiór ust. pruskich str. 237) podaje niniejszem do publicznej wiadomości, że gmina Zglińiec, powiatu kościańskiego i gospodarz Józef Dębowski, zamieszkały także wnieśli podanie o zniesienie ścieżki, prowadzącej przez ich grunta do drogi wiejskiej w kierunku zachodnim do drogi powiatowej.

Sprzeciwu należycie umotywowane należy wnieść w ciągu 4 tygodni, licząc od dnia ogłoszenia niniejszego do Komisariatu obwodowego w Krzywiniu, za pośrednictwem tutejszego Starostwa, które w tym kierunku wyda stosowne zarządzenie.

Plan sytuacyjny wyłożony jest w Komisariacie obwodowym w Krzywiniu do publicznego wglądu.

W razie nie wniesienia sprzeciwu w wymienionym terminie, nastąpi prawomocne orzeczenie w myśl niesionych wniosków.

Kościan, dnia 4-go maja 1928 r.

Starosta:

(—) Narajewski

L. dz. 3515/28 — 4. —

Rozporządzenie policyjne

dotyczące ochrony dróg publicznych oraz bezpieczeństwa i porządku ruchu publicznego na obszarze Województwa Poznańskiego.

Skorowidz.

Część I. Zakaz niszczenia i zanieczyszczania dróg publicznych §§ 1—30.

Część II. Bezpieczeństwo ruchu publicznego i ogólne przepisy o ulicach §§ 31—58.

Część III. Porządek ruchu publicznego:

A. Ruch w ogólności §§ 59—83,

B. Ruch pojazdów konnych §§ 84—98,

C. Ruch pojazdów mechanicznych §§ 99—113,

D. Dorożki konne i samochodowe § 114,

E. Tramwaje § 115,

F. Ruch rowerów §§ 116—121,

G. Wózki ręczne lub ciągnięte przez psy §§ 122—123,

H. Zwierzęta §§ 124—129,

Część IV. Zlecenia organów wykonawczych § 130,

Część V. Przepisy wykonawcze, karne i końcowe §§ 131—133.

Na zasadzie postanowień §§ 6, 12 i 15 ustawy o zarządzie policyjnym z dnia 11 marca 1850 (Zb.

Ust. pr. str. 265), §§ 137 i 139 ustawy o ogólnym zarządzie kraju z dnia 30 lipca 1883 (Zb. ust. pr. str. 195), art. 5 i 10 ustawy z dnia 7 października 1921 o przepisach porządkowych na drogach publicznych (Dz. Ust. Rz. P. nr. 89, poz. 656) i § 3 rozporządzenia Ministra Robót Publicznych i Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 26 czerwca 1924 r., regulującego używanie dróg i ochronę (Dz. Ust. Rz. Pol. nr. 61, poz. 611) rozporządzam za zgodą Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu na obszar Województwa Poznańskiego, co następuje:

CZĘŚĆ I.

Zakaz niszczenia i zanieczyszczania dróg publicznych.

Zakaz niszczenia i uszkodzania dróg publicznych.

§ 1.

Zabrania się niszczyć i uszkodzać drogi publiczne oraz wszelkie przynależności i urządzenia dróg i ulic, a więc mosty, słupki ochronne, drogowskazy, tablice ostrzegawcze, drzewa przydrożne, żywopłoty, ogrodzenia, bury, rowy, pasy za rowami, nasypy, budynki, ścieżki w parkach i alejach, rógatki, bruki, ścieki, studnie, latarnie, wodomierze, barjery, słupy do ogłoszeń, pomniki, posągi itp.

Włóczenie przedmiotów po drogach.

§ 2.

Zabrania się włóczenia po drogach publicznych wszelkich przedmiotów, mogących psuć drogę. Przedmioty takie winny być wieszane na kołach lub saniach.

Szerokość żelaznych obręczy kół u wozów.

§ 3.

Szerokość żelaznych obręczy kół pojazdowych, jeżdżących po drogach bitych, winna wynosić co najmniej 10 centymetrów dla wozów, służących w celach zarobkowych dla przewozu ciężarów lub osób, przy zaprzęgu 4 lub więcej koni, a 8 cm. dla tychże wozów przy zaprzęgu 2 lub 3 koni. W każdym razie szerokość obręczy kół winna być taka, aby ciśnienie kół nie przekraczało 150 kg. na centymetr bieżący szerokości obręczy.

Powierzchnią żelaznych obręczy, stykająca się z jezdnią, winna być zupełnie gładka, wyjątki zaś dopuszczalne są tylko dla maszyn rolniczych, ciągnionych po drogach, jednakże koła takich maszyn nie powinny posiadać nierówności, niszczących nawierzchnię drogi.

Pojazdy, będące obecnie w ruchu, winny być dostosowane do powyższych przepisów w terminie do dnia 1 sierpnia 1929 r.

Hamowanie wozów.

§ 4.

Do hamowania wozów zabrania się używać łańcuchów, haków lub innych przyrządów, któreby niszczyły drogę. Wyjątkowo urządzenia takie mogą być używane podczas gołoledzi.

(Przepisy o hamulcach zawarte są w § 85).

Otwarte ogniska i popasy.

§ 5.

Zabrania się rozkładać otwarte ogniska w odległości mniejszej niż 150 metrów od mostów drewnianych lub konstrukcji mieszanej żelazno-drewnianej, zaopatrzonych w odpowiednie tablice ostrzegawcze, oraz palić tytoń na takich mostach. Również zabrania się przechodzić lub przejeżdżać z ogniem lub niezamkniętym paleniskiem maszyn po mostach z drewnianymi podkładami albo rozniecać ogień, zakładać popasy i noclegi pod wszelkimi mostami.

Wypasanie bydła.

§ 6.

Zabrania się tratować rowy, skarpy, (stoki) nasypów i wykopów, pasy przydrożne, przejeżdżać przez nie, przepędzać i przepasać bydło, zwierzęta pociągowe, trzodę i ptactwo domowe, skopywać pobocza (burty) i skarpy, zasypywać rowy, kanały i przepusty oraz zaorywać lub przekopywać drogę bez wiedzy i zgody właściwego zarządu drogowego

Użytkowanie trawy z rowów.

§ 7.

Zabrania się osobom nieuprawnionym korzystać z trawy, rosnącej w rowach przydrożnych lub na skarpach, poboczach i pasach przydrożnych.

Składanie materiałów i narzędzi na drogach.

§ 8.

Zabrania się bez pozwolenia właściwego zarządu drogowego wzgl. miejscowej władzy policyjnej składać na drogach publicznych (ulicach miast) wszelkiego rodzaju materiały, narzędzia itp. Zakaz powyższy nie dotyczy chwilowego a koniecznego złożenia przedmiotów przy naładowywaniu lub przeładowywaniu. Chwilowe złożenie przedmiotów nie może jednak tamować ruchu osobowego i kołowego oraz zanieczyszczać drogi.

Zakaz zanieczyszczania dróg publicznych.

§ 9.

Zabrania się zanieczyszczania wszelkich dróg publicznych (dróg, placów, promenad, plantacji, mostów itp.) przez wyrzucanie lub rozsypywanie ziemi, błota, nawozu, śmieci, zielska, wiorów, papierów, ogryzków owoców, pozostawiania padłych zwierząt, wylwanie nieczystości, sprowadzanie odpływów z urządzeń gospodarskich lub fabrycznych, urządzanie na

miejscach otwartych śmietników i zbiorników mierzwy przy drogach publicznych wzgl. ulicach, w odległości nie mniejszych jak 30 m.—na wyjątki konieczne może zezwolenia udzielić miejscowa władza policyjna — wreszcie przez rzucanie wszelkich przedmiotów i materiałów, mogących kaleczyć nogi ludzi lub zwierząt lub rwać obręcze gumowe pojazdów, jakoto gruzu, gwoździ, drutu, ułamków metali, szkła itp.

Jeżeli przy ładowaniu towarów lub materiałów, wywożeniu nawozów, zwózce produktów rolnych, zwłaszcza siana i słomy z pól, lub wskutek jakiego wypadku nastąpiło zanieczyszczenie drogi publicznej, (ulicy), zanieczyszczający winien oczyścić ją niezwłocznie na własny koszt.

Za wykonanie powyższego przepisu odpowiedzialni są przewoźcy ładunki i właściciel ładunków solidarnie. Jeżeli go nie można odnaleźć i natychmiast sprowadzić, natenczas spada obowiązek natychmiastowego oczyszczenia na osobę, zobowiązaną do regularnego czyszczenia ulicy (zobacz § 12).

Tłuczenie kamieni.

§ 10.

Robotnicy, zatrudnieni na drogach publicznych przy tłuczeniu kamieni na żwir, są obowiązani chronić drogę plecionkami (matami słomianymi), aby kamienie tłuczone nie padały na jezdnię.

Padlina.

§ 11.

Zwierzęta, które padły na drodze publicznej, winien właściciel usunąć natychmiast a najpóźniej w przeciągu 3 godzin w miastach, w przeciągu 12 godzin w zabudowanych gminach, a w przeciągu 24 godzin w miejscowościach niezabudowanych.

O ile właściciel tego zaniecha, zostanie padlina usunięta na jego koszt na zarządzenie organów urzędu policyjnego wzgl. zarządu gminnego.

Odnosnie do padliny bezpańskiej obowiązany jest do usunięcia jej w odpowiedni sposób zarząd gminy wzgl. przetwórnice padlin — rakarnie — z tytułu ewentl. kontraktów, pozawieranych z odnośnymi Wydziałami Powiatowymi, działającymi w imieniu poszczególnych gmin powiatu. Miejscowa władza policyjna czuwa nad wykonaniem tego.

O ile zarząd gminny wzgl. rakarnie zaniechają terminowego usunięcia padliny, usunięcie zarządzi na koszt gminy wzgl. odnośnej rakarni miejscowa władza policyjna.

Czyszczenie ulic.

§ 12.

Zarządy gminne lub w razie powzięcia odnośnej uchwały w myśl art. 10 ustawy z dnia 7 października 1921 r. o przepisach porządkowych na drogach publicznych (Dz. U. R. P. nr. 89, poz. 656) właściciele i dzierżawcy wszelkich nieruchomości, lub przez nich wyznaczone osoby winny ścieki i chodniki, położone przed ich nieruchomościami oraz do nich należąca część (połowę) jezdni w miastach codziennie, a na wsi przynajmniej raz w tygodniu, a to w środę lub sobotę najpóźniej do godz. 6 latem, od 1 kwietnia do 30 września, a zimą, od 1 października do 31 marca, najpóźniej do godz. 7^{1/2} starannie zamieść i oczyścić. Przed zamiataniem należy bruk skrócić wodą.

Jeżeli w jednym z powyżej wymienionych dni przypada urzędowo uznane święto, należy czyszczenie ulicy wykonać dnia poprzedniego między g. 18 a 19.

Zarządy gminne wzgl. właściciele nieruchomości lub zastępcy są obowiązani usuwać zielsko, wyrastające przed ich nieruchomościami pomiędzy kamieniami brukowymi, w ściekach lub na chodnikach.

Podczas suchego powietrza a mianowicie podczas wichrów i upałów winni właściciele nieruchomości ulicę i chodniki skrócić należycie wodą, aby zapobiec kurzawie.

Zarządy gminne wzgl. właściciele nieruchomości są obowiązani oprócz przepisanego regularnego czyszczenia ulic wykonywać je pozatem:

- a) po każdorazowym zanieczyszczeniu ulicy, ścieku lub chodniku z powodu jakichkolwiek okoliczności;
- b) na każdorazowy formalny nakaz władzy policyjnej.

Zanieczyszczanie kanalizacji.

§ 13.

Surowo zabrania się zanieczyszczania kanalizacji przez rzucanie do niej śmieci, żelaza, szmat, kamieni itp. stałych przedmiotów.

Karmienie zwierząt roboczych na drogach publicznych.

§ 14.

Karmienie zwierząt roboczych na drogach publicznych sposobem, zanieczyszczającym drogi, jest wzbronione.

Zrzucanie gruzów budowlanych.

§ 15.

Zrzucanie gruzów budowlanych z górnych pięter jest wzbronione. Gruzy należy znosić lub spuszczać w szczelnie zamkniętych koszach i po poprzednim ich skropieniu.

Zrzucanie śniegu z dachów.

§ 16.

Wyrzucanie śniegu z podwórza na ulicę jest niedozwolone. Przy zrzucaniu śniegu i lodu z dachów i ścieków dachów, obowiązują następujące przepisy:

1. część chodnika wzgl. jezdni, zagrożona zsuwającą się warstwą śniegu, winna być odpowiednio odgródzona;
2. podczas zrzucania śniegu z dachów na ulicę powinna znajdować się w pobliżu osoba, któraby ostrzegała przechodzących o grożącym niebezpieczeństwie;
3. zrzucony z dachu śnieg i lód powinien być niezwłocznie z chodnika usunięty. (Zobacz § 21.)

Chodniki podczas gołoledzi.

§ 17.

Chodniki powinny być stale oczyszczane z śniegu i lodu szczególnie po śnieżycy. W czasie gołoledzi winien chodnik codziennie do godziny 8-ej rano oraz każdorazowo po nastaniu gołoledzi być wysypany piaskiem lub popiołem albo trocinami.

Saneczki dla dzieci, ślizganie się, wrotki.

§ 18.

Saneczkowanie lub ślizganie się na chodnikach jak wogóle w miejscach policyjnie zakazanych oraz, w których tamowałoby to swobodę ruchu przechodniów lub narażało ich na jakiegokolwiek przykrości, jest wzbronione. Bieganie na wrotkach (rolkach) po chodnikach jest zakazane.

Woda deszczowa.

§ 19.

Woda deszczowa, ściekająca z dachów, winna być w taki sposób odprowadzona, ażeby nie tamowała swobodnego ruchu przechodniów i nie narażała ich na przykrości.

Przy nowych budowlach i przebudówkach domów, stojących przy ulicy, winna być woda, ściekająca z dachu, odprowadzona rynnami do ścieku poprzez chodnik zapomocą lanych rur żelaznych.

Odpowiedzialność.

§ 20.

Odpowiedzialność za przestrzeganie przepisów zawartych w §§ 12—19 ponoszą zarządy gminne lub właściciele nieruchomości i ich zastępcy solidarnie.

Właściciele nieruchomości, nie mieszkający w jej obrębie, są uprawnieni wyznaczyć za zgodą Miejskiego Urzędu Policyjnego osobę, zamieszkałą w obrębie tejże nieruchomości lub w jej pobliżu, któraby wzięła na siebie odpowiedzialność za spełnienie wymienionych powyżej obowiązków właściciela nieruchomości. Nazwisko takiej osoby winno być podane do wiadomości władz policyjnych. Władza policyjna ma prawo nieodpowiednich zastępców nie uznać, jak również udzieloną zgodę cofnąć.

Czyszczenie ścieków.

§ 21.

Podczas mrozu i odwilży powinny być ścieki oczyszczane z śniegu i lodu w taki sposób, ażeby woda nie mogła zbierać się w większej ilości na ulicy lub chodnikach.

Śnieg i lód, nagromadzony wskutek czyszczenia ulic i ścieków, należy ułożyć kupami na ulicy przy ścieku, ale nie przy narożnikach ulic.

Zanieczyszczanie zbiorników wody.

§ 22.

Mycie czegokolwiek w publicznych sztucznych zbiornikach wody i wogóle wszelkie zanieczyszczanie tych zbiorników jest wzbronione.

Niedozwolone wylewanie do ścieków.

§ 23.

Odprowadzanie z podwórza lub wylewanie wszelkich nieczystości a mianowicie płynów, które wydzielają przykrą woń lub osad, na ulice, place publiczne i do ścieków ulicznych jest zakazane. Płyny te winne być odprowadzone wzgl. wylane do zamkniętej kanalizacji a w razie jej braku do specjalnego zbiornika w podwórzu. Zbiornik ten winien, odpowiadać przepisom policyjno-budowlanym.

Mierzwa i odchody.

§ 24.

Wśród i w pobliżu zabudowań gmin wiejskich i miejskich wywóz mierzwy i wszelkiego rodzaju odchodów na pola, łąki i ogrody jest ze względów higienicznych tylko wtedy dozwolony, jeżeli natychmiast zostaną zaorane lub w inny sposób dostatecznie ziemią przykryte.

Wywóz nieczystości z dołów klozetowych musi być zawsze bez zbyt długich przerw wykonywany w miastach w nocy, po wsiach wczesnym rankiem.

Śmieci i popiół w realnościach należy składać w szczelnych i ogniochronnych śmietnikach, wykonanych według obowiązujących przepisów policyjno-budowlanych. Władze policyjne mają prawo wymagać ustawienia takiego śmietnika w każdej realności w miastach. Wywóz śmieci winien się odbywać wczesnym rankiem, pomiędzy godz. 5—6 rano, przyczem wozy należy szczelnie przykryć, aby nie wydzielały przykrej woni.

Trzepanie dywanów i wieszanie bielizny.

§ 25.

Trzepanie dywanów, materaców, przewietrzanie pościeli, wieszanie bielizny itp. na ulicy lub na balkonach, w drzwiach lub oknach jest wzbronione.

Uszkodzanie urządzeń ogrodów publicznych wzgl. drzew przydrożnych.

§ 26.

W ogrodach i plantacjach publicznych wzbronione jest:

1. uszkodzanie drzew, krzewów, koszów, słupków przy drzewkach alejowych itp. urządzeń ochronnych dla roślin.
2. skubanie i zrywanie kwiatów, liści i łamanie gałęzi,
3. chodzenie po trawnikach, kwietnikach, klombach i grządkach,
4. strząsanie drzew, wspinanie się na drzewa, rzucanie na drzewa kamieniami, kijami i innymi przedmiotami.
5. wytaczanie soków z brzoź i drzew iglastych,
6. zanieczyszczanie i uszkodzanie ławek,
7. wygrabianie opadłych liści przez osoby nieuprawnione.

Ogrodzenia przy ulicach.

§ 27.

Przechodzenie przez ogrodzenia, znajdujące się przy ulicach, siadanie na te ogrodzenia i chodzenie po nich jest wzbronione.

(Ciąg dalszy nastąpi)

Nakładem i czcionkami drukarni H. Stefanowicza w Kościanie.

Kukurydzę (koński ząb)

poleca uprzejmie

KAZIMIERZ SYTEK, Kościan

ul. Poznańska 34. Tel. 105. Skład towarów kolonialn.

Licytacyjna sprzedaż drzewa porządkowego:

Zarząd Majętności Szoldry, powiat Śrem, sprzedaje

dnia 10. maja br. po poł. o godz. 14
w kasie Majętności następujące masy drzewa porządkowego z oddziału 7:

14,39 m³ akacji kl. IV. i V., **16,70 m³ brzozy** kl. V.
4,20 mp. wałków porządkowych kl. II.

około **300 sztuk drągów brzozowych** kl. I. i II.

Najnowsze materjały

Kasha, rypsy, muśliny i woale na suknie
wiosenne i latowe.

Czesanki na męskie ubrania i płaszcze.

Stosowne materjały na suknie i ubrania
do I. Komunji św.

Zawsze dobry towar i ceny najniższe
poleca

„BAZAR“ M. Tomaszewski,
Kościan

Telefon nr. 36.

ul. Wrocławska 6.

Sprzedaż drewna użytkowego i opałowego:

Nadleśnictwo Lasówki pow. Grodziski sprzedaje każdego tygodnia w poniedziałki, środy i soboty, przed południem:

drzewo użytkowe

sosnowe, dąb, buk, brzoza, olsza, osika, grab,

oraz

opałowe szczapy, wałki i gałęzie.

Zarząd Leśny Lasówki.